

صلى الله عليه وسلم

دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه :

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد مشاوره (M.A)

گرایش خانواده

عنوان

اثر بخشی آموزش ارتباط موثر به شیوه رویکرد ارتباطی ستیربر کاهش

تعارض و افزایش صمیمیت زوجین بوشهر

استاد راهنما :

دکتر ژاله رفاهی

استاد مشاور:

دکتر زهرا قادری

نگارش:

سهیلا اشجع

سال ۱۳۹۲ - ۱۳۹۱

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، ما دانشجویان و اعضاء هیئت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسن، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.

۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.

۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

۹- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیرحرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیرعلمی می آلاینند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب سهیلا اشجع دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته مشاوره ، گرایش خانواده که در تاریخ ۱۳۰/۱۱/۹۲ از پایان نامه خود تحت عنوان « اثر بخشی آموزش ارتباط موثر به شیوه رویکرد ارتباطی ستیربرکاهش تعارض و افزایش صمیمیت زوجین بوشهر » با کسب نمره نوزده دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: سهیلا اشجع

تاریخ و امضاء

تقدیم به:

پدرم به استواری کوه،

مادرم به زلالی چشمه،

همسرم به صمیمیت باران،

و فرزندانم به طراوت شبانم.

تقدیر و تشکر

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونمان شد و به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم و معرفت را روزیمان ساخت، تا بار دیگر به مصداق حدیث شریف نبوی « من لم یشکرالمخلوق لم یشکر الخالق » از تلاش و زحمات صادقانه ی کسانی که در طول تحصیل همواره افتخار شاگردی آنها را داشته ام تقدیر و تشکر نمایم.

در ادامه بر خود فرض می دارم که از استاد گرانقدر و فرزانه سرکارخانم دکتر ژاله رفاهی که با عنوان استاد راهنما ، همواره در نهایت صبر و بردباری با راهنمایی های ارزنده خود در طول نگارش پژوهش مرا یاری کردند تشکر و قدر دانی نمایم و مراتب تقدیر و امتنان خود را به حضور اسناد گرانقدر و بسیار توانایم سرکارخانم دکتر زهرا قادری که مرا با «ستیر» آشنا ساخت و با ارائه پیشنهادات هوشمندانه راه گشاو مایه دلگرمی ام بودند بی نهایت ابراز نمایم .

فهرست مطالب

.....عنوان

صفحه

.....چکیده ۱

فصل اول - کلیات

.....مقدمه ۴

.....بیان مسئله ۶

اهمیت و

.....ضرورت ۱۰

.....اهداف پژوهش ۱۲

.....فرضیه های پژوهش ۱۳

.....تعاریف نظری ۱۴

.....تعاریف عملیاتی متغیرهای مورد مطالعه ۱۶- ۱۷

فصل دوم- ادبیات پژوهش

..... (۱) مقدمه ۱۹

..... (۲) تعریف ارتباط ۱۹

..... (۳) اصول گفتگو ۲۱

..... (۴) سبک های گفتگو ۲۲

..... (۵) تاثیر سبک ارتباطی بر صمیمت ۲۴

..... (۶) مؤلفه های ارتباط (گفتگو) ۲۵

..... (۷) قوانین مربوط به گوینده و شنونده ۲۸

۲۹	۸	الگوهای مخرب ارتباط
۳۲	۹	ارتباط زناشویی
۳۲	۱۰	انواع الگوهای ارتباطی
۳۵	۱۱	ارتباط و رضایت زناشویی
۳۶	۱۲	خواسته ها و انتظارات
۳۷	۱۳	رویکرد ارتباطی ستیر
۴۳	۱۴	رویکرد فرآیند رشدی
۴۴	۱۵	فرآیند تغییر
۴۴	۱۶	نشانه های بیماری و توازن خانواده
۴۴	۱۷	رشد و کمال فردی
۴۶	۱۸	نقش های خانوادگی و سبک های پیام رسانی
۴۷	۱۹	الگوی بذرافشانی یا بستر سازی
۴۸	۲۰	ارزیابی و مداخله در خانواده
۴۹	۲۱	مفهوم نیروها
۴۹	۲۲	ابزارهای لازم ارتباط خوب از دیدگاه ستیر (کاربرد حواس)
۵۰	۲۳	فنون ارزیابی
۵۱	۲۴	فنون و تکنیک های درمانی
۵۸	۲۵	مراحل پنج گانه مشاوره
۵۹	۲۶	ارتباط زناشویی
۶۱	۲۷	مشکلات دائمی
۶۳	۲۸	مراحل رشد تعارضات زناشویی
۶۴	۲۹	عوامل ایجاد کننده و تشدید کننده تعارض
۶۹	۳۰	مبانی نظری تعارض
۷۰	۳۱	مهمترین زمینه های تعارضات

۷۹.....	۳۲) اصول مقابله با تعارضات زناشویی.....
۸۹.....	۳۳) مفهوم صمیمیت.....
۹۱.....	۳۴) ابعاد صمیمیت.....
۹۳.....	۳۵) عوامل موثر بر صمیمیت.....
۹۴.....	۳۶) عوامل اجتماعی تاثیر گذار بر افزایش صمیمیت زوج ها.....
۹۶.....	۳۷) عوامل روانشناختی موثر بر صمیمیت زوج ها.....
۱۰۸.....	۳۸) عوامل بین فردی مؤثر بر صمیمیت.....
۱۰۹.....	۳۹) مهارت های لازم برای ایجاد صمیمیت در روابط زوج ها و طی مراحل چهارگانه ازدواج.....
۱۱۸.....	۴۰) تحقیقات انجام گرفته.....

فصل سوم - روش اجرای پژوهش

۱۳۱.....	۱) مقدمه.....
۱۳۱.....	۲) طرح پژوهش.....
۱۳۱.....	۳) جامعه پژوهش.....
۱۳۲.....	۴) نمونه و روش نمونه گیری.....
۱۳۴.....	۵) ابزارهای گردآوری اطلاعات.....
۱۴۲.....	۶) روش اجرا.....
۱۴۵.....	۷) شیوه های آماری و تجزیه و تحلیل داده ها.....
۱۴۵.....	۸) ملاحظات اخلاقی.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها (یافته ها)

۱۴۷.....	۱) مقدمه.....
۱۴۷.....	۲) تحلیل داده ها.....
۱۴۸.....	۳) ب) آمار توصیفی.....

۱۵۱.....	(۴) الف (آمار استنباطی)
۱۵۱.....	(۵) فرضیه اول
۱۵۳.....	(۶) فرضیه دوم
۱۵۶.....	(۷) فرضیه اول فرعی
۱۶۱.....	(۸) فرضیه دوم فرعی

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۶۸.....	(۱) خلاصه پژوهش
۱۶۹.....	(۲) فرضیه اول
۱۷۱.....	(۳) فرضیه دوم
۱۷۳.....	(۴) فرضیه اول فرعی
۱۷۵.....	(۵) فرضیه دوم فرعی
۱۷۶.....	(۶) محدودیت های پژوهش
۱۷۷.....	(۷) پیشنهادات کاربردی
۱۷۷.....	(۸) پیشنهادات پژوهشی

فهرست جداول

- ۱) جدول ۳-۱) سن به تفکیک گروه آزمایش و کنترل..... ۱۳۲
- ۲) جدول ۳-۲) تحصیلات به تفکیک گروه آزمایش و کنترل..... ۱۳۲
- ۳) جدول ۳-۳) شغل به تفکیک گروه آزمایش و کنترل..... ۱۳۳
- ۴) جدول ۳-۴) تعداد فرزندان به تفکیک گروه آزمایش و کنترل..... ۱۳۳
- ۵) جدول ۳-۵) مدت ازدواج به تفکیک گروه آزمایش و کنترل..... ۱۳۴
- ۶) جدول ۳-۶) میانگین و انحراف معیار نمرات زنان ۱۳۶
- ۷) جدول ۳-۷) میانگین و انحراف معیار نمرات مردان..... ۱۳۶
- ۸) جدول ۳-۸) هنجار یابی پرسشنامه تعارضات زناشویی..... ۱۳۸
- ۹) جدول ۳-۹) برنامه ی درمانی (آموزشی) انجام شده در پژوهش..... ۱۴۴
- ۱۰) جدول ۴-۱) میانگین و انحراف استاندارد نمرات پیش آزمون و پس آزمون به تفکیک گروه..... ۱۴۸
- ۱۱) جدول ۴-۲) میانگین و انحراف استاندارد نمرات پیش آزمون و پس آزمون به تفکیک گروه..... ۱۴۸
- ۱۲) جدول ۴-۳) میانگین و انحراف استاندارد نمرات پیش آزمون و پس آزمون به تفکیک گروه..... ۱۴۹
- ۱۳) جدول ۴-۴) میانگین و انحراف استاندارد نمرات پیش آزمون و پس آزمون به تفکیک گروه..... ۱۵۰
- ۱۴) جدول ۴-۵) خلاصه آزمون لوین جهت بررسی برابری واریانس ها (فرضیه اول)..... ۱۵۲
- ۱۵) جدول ۴-۶) تحلیل کوواریانس یک راهه جهت بررسی تعارض..... ۱۵۲
- ۱۶) جدول ۴-۷) تحلیل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری تعارض..... ۱۵۳
- ۱۷) جدول ۴-۸) خلاصه آزمون لوین جهت بررسی برابری واریانس ها (فرضیه دوم)..... ۱۵۴
- ۱۸) جدول ۴-۹) تحلیل کوواریانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت..... ۱۵۵
- ۱۹) جدول ۴-۱۰) تحلیل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری صمیمیت..... ۱۵۵
- ۲۰) جدول ۴-۱۱) تحلیل کوواریانس یک راهه جهت بررسی کاهش همکاری..... ۱۵۶
- ۲۱) جدول ۴-۱۲) تحلیل کوواریانس یک راهه جهت بررسی کاهش رابطه جنسی..... ۱۵۷
- ۲۲) جدول ۴-۱۳) تحلیل کوواریانس یک راهه جهت بررسی افزایش واکنش های هیجانی..... ۱۵۷
- ۲۳) جدول ۴-۱۴) تحلیل کوواریانس یک راهه جهت بررسی افزایش جلب حمایت فرزند..... ۱۵۸

- ۲۴) جدول ۴-۱۵) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود.....۱۵۸
- ۲۵) جدول ۴-۱۶) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان ۱۵۹
- ۲۶) جدول ۴-۱۷) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی جدا کردن امور مالی از یکدیگر.....۱۶۰
- ۲۷) جدول ۴-۱۸) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی ارتباط موثر.....۱۶۰
- ۲۸) جدول ۴-۱۹) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت هیجانی.....۱۶۱
- ۲۹) جدول ۴-۲۰) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت روانشناختی.....۱۶۲
- ۳۰) جدول ۴-۲۱) کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت عقلانی.....۱۶۲
- ۳۱) جدول ۴-۲۲) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت جنسی.....۱۶۳
- ۳۲) جدول ۴-۲۳) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت بدنی.....۱۶۳
- ۳۳) جدول ۴-۲۴) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت زیبا شناختی.....۱۶۴
- ۳۴) جدول ۴-۲۵) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت معنوی.....۱۶۵
- ۳۵) جدول ۴-۲۶) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت اجتماعی.....۱۶۵
- ۳۶) جدول ۴-۲۷) تحلیل کوورایانس یک راهه جهت بررسی صمیمیت زمانی.....۱۶۶

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان اثر بخشی آموزش ارتباط موثر به شیوه ستیر بر کاهش تعارض و افزایش صمیمیت زوجین شهر بوشهر در سال ۱۳۹۱ انجام گردید. پژوهش از نوع آزمایشی و با استفاده از پیش آزمون - پس آزمون و با گروه کنترل و پیگیری ۴۵ روزه می باشد.

نمونه پژوهش را تعداد ۳۰ زوج که دارای تعارض متوسط تا شدید ($t= 50-70$) تشکیل می داد که پس از همتا سازی (سن ، تحصیلات ، شغل طول زمان ازدواج ، تعداد فرزندان) با انتخاب تصادفی در گروه آزمایشی و گروه گواه قرار گرفته و پس از آن عمل آزمایشی ، برگزاری دوره آموزش ارتباط موثر به شیوه رویکرد ستیر به اجرا درآمد . در این طرح متغیرهای وابسته (تعارض زناشویی و صمیمیت زوجین) یک بار با پیش - آزمون و یک بار با پس - آزمون بعد از اجرای عمل آزمایشی اندازه گیری شد. برای مشخص نمودن پایداری اثر آموزشی ۴۵ روز بعد از پایان جلسات آموزشی جلسه پیگیری برگزار شد و مجدداً آزمودنی ها با ابزار های پژوهشی ارزیابی شدند. آموزش ارتباط موثر به شیوه رویکرد ارتباطی ستیر طی ۱۱ جلسه در گروه آزمایش اجرا شد در حالی که گروه کنترل در لیست انتظار قرار داشتند. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه تعارض زناشویی $mcq-r$ و صمیمیت بارگاروزی استفاده گردید. برای آزمون فرضیه های پژوهش از آزمون تحلیل کوواریانس یک راهه استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش ارتباط موثر به شیوه رویکرد ارتباطی ستیر بر کاهش تعارض و افزایش صمیمیت زوجین تأثیر معناداری دارد. همچنین این آموزش بر مؤلفه های کاهش تعارض و افزایش صمیمیت زوجین تأثیر معناداری دارد. عبارتی دیگر سودمندی این شیوه آموزشی بر کاهش تعارض و افزایش صمیمیت زوجین شهر بوشهر تأیید گردید.

واژه های کلیدی: آموزش ارتباطی ، رویکرد ستیر ، تعارض زناشویی، صمیمیت

فصل اول

کلیات

« زندگی خانوادگی شبیه به کوه یخ در دریاست
بیشتر مردم فقط از یک دهم آنچه در زندگی می گذرد
مطلع هستند، یک دهمی که
می توانند ببینند یا بشنوند و گاهی فکر می کنند
که این تمام زندگی است... »

« ویرجینیا ستیر »^۱

^۱ Virginia Satir

به یادآورید که در موقع ازدواج آرزو داشتید چه چیز بهتر شود؟ با ازدواج چه چیزی را تغییر دهید؟ و به دنبال کدامین امید تعهد ازدواج را بپذیرید و زندگی زناشویی را آغاز کنید؟

"ویرجینیا ستیر" در کتاب آدمسازی با اشاره به امیدهایی که طی سالها زنان و مردان با او در میان گذاشته اند ذکر می کند؛ "امیدهای زنان بیشتر بر این متمرکز بوده که از میان مردان عالم با مردی ازدواج کنند که از همه بیشتر دوستشان داشته باشد، برای آنان ارزش و احترام قائل باشد، و با آنان چنان صحبت کند که از زن بودن خود احساس لذت کنند. از آنها طرفداری کند، به آنها احساس آرامش دهد و به وقت درماندگی در کنارشان باشد. مردان گفته بودند؛ که امید به یافتن زنی داشتند که احتیاجات آنان را درک کند، از قدرت مردانگی آنان لذت ببرد، و آنان را به چشم رهبری، خردمند بنگرد که حاضر است در مواقع احتیاج به کمک آنان پردازد، و احترام بگذارد. غذای خوب و ارضای جنسی خوب. زنی که همه چیزمن باشد. به نیازهایم توجه کند و مرا محترم و محبوب بداند. (ستیر، ترجمه بیرشک ۱۳۸۸).

در بیشتر موارد نه مردان و نه زنان چنین چیزهایی را در پدر و مادر خود ندیده اند، با این همه در آرزوها و رویاهای خود دنبال آنند که زندگی را تا پایان با خوبی و خوشی، با دوستی و صمیمیت^۱ ادامه دهند. به راستی صمیمیت گمشده مان پس از لباس سفید عروسی و کت و شلوار دامادی کجا می رود؟ در کدامین پیچ و پستی زندگی آنرا جا می گذاریم؟

ستیر اعتقاد دارد در هر زوج سه قسمت وجود دارد، "تو"، "من"، و "ما". دو انسان، سه قسمت مرکب مهم و پر معنی که هریک دارای زندگی فردی است و هریک دیگری را به نوعی کاملتر می سازد، بنابراین "من" احتمالاً "تو" را کامل می سازد، "تو" به احتمال زیاد امکان وجود ما را افزایش می دهد و "ما" به وجود "من" و "تو" امکان بیشتری می بخشد (ستیر، ترجمه بیرشک ۱۳۸۸).

یکی از قدیمی ترین پیوندهای ارتباطی بشر ازدواج است. ازدواج به معنی قانونمندی سازی نوعی ارتباط بین دو انسان (زن و مرد) است. در واقع هدف اصلی ازدواج، ارتباط است و بدون ارتباط ازدواج وجهه ی قانونی ندارد. ارتباطات زناشویی می تواند دست مایه ی شادی و یا منبع بزرگ رنج

¹ - intimacy

و تأمل باشد. ارتباط به زن و شوهر این امکان را می دهد که با یکدیگر به بحث و تبادل نظر پردازید ، مشکلاتشان را حل کنند و از نیازهای هم آگاهی پیدا کنند . زوج هایی که نتوانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند در یک وضعیت نامشخص قرار می گیرند (یانگ^۱ و لانگ^۲ ، ۱۹۹۸ ، به نقل از ادیب راد ، ۱۳۸۴).

از این رو نیاز به برقراری و حفظ پیوند و روابط نزدیک با دیگران به عنوان انگیزه اساسی و بنیادی بشر قلمداد می شود. بیشتر افراد ازدواج را به عنوان صمیمانه ترین رابطه بزرگسالی محسوب می کنند . رابطه ای که برای آنها منبع اصلی عاطفه و حمایت است . از آن رو توانایی پروراندن صمیمیت یک عامل بین شخصی است که نقش اساسی در رشد روابط نزدیک در روابط زناشویی دارد. (گریف و مالهر^۳ ۲۰۰۱ به نقل از ثنایی و فلاح زاده ، فرزاد ۱۳۹۱).

از طرفی به دلیل تفاوت های فردی ، تعارض^۴ عنصر اجتناب ناپذیر در روابط نزدیک و صمیمانه است. اسدی راد (۱۳۸۸) تعارض را رایج ترین پدیده موجود در روابط انسانی ذکر کرده بیان می کند ؛ تعارض زمانی ایجاد می گردد که رفتار یک فرد با فرد مقابل تداخل ایجاد کند . هنگامی که افراد بهم نزدیک می شوند امکان بروز تعارض نیز بیشتر می شود. بنابراین تعارض در هر رابطه نزدیکی اجتناب ناپذیر است . اگر همسران نتوانند اختلاف های بین خود را حل کنند و شباهت را به مثابه ی نقاط تفاهم گسترش دهند نمی توانند عاشق و صمیمی بمانند .

گلاسر^۵ عشق را در میان گذاشتن بیم و امید دانسته و صمیمیت بین زوجین را منوط به پرداختن به آن دانسته است. براین پایه ، اگر لیلی و مجنون یا شیرین و فرهاد بهم می رسیدند و تشکیل خانواده می دادند آیا دچار اختلاف نمی شدند؟ اجتناب از اختلاف نظر حتی بین عشاق تاریخ غیر ممکن است . بسیاری از افراد پس از ازدواج به خاطر ویژگی های شخصیتی که از زندگی مجردی خود به همراه آورده اند با شرایط جدیدی روبه رو می شوند که مهارت های لازم را برای آن

^۱ -Yang

^۲ -Long

^۳ - Griffey & Malhrb

^۴ - conflict

^۵ - Glaser

نیاموخته اند و دچار تعارض می شوند. بطوری که هر اندازه رابطه ای صمیمی تر و نزدیک تر باشد عیب ها و نواقص دو طرف بیشتر بارز می شود (محمدپور ، عاطف وحید و لواسانی ، ۱۳۸۹).

خانواده به عنوان واحد اجتماعی ، کانون رشد و تکامل ، التیام و شفا دهندگی و تغییر و تحول آسیب ها و عوارض است که هم بستر شکوفایی و هم بستر فروپاشی روابط میان اعضایش می باشد . اهمیت خانواده سالم در اینجا است که همزمان برای زن و مرد موجبات تبادل فکر و اندیشه در آن موج زند و هم افراد خانواده با توجه به کارایی و توانمندی های خود در مورد مسائل مشترک تصمیم بگیرند. خانواده مجموعه ای از قواعد و اصول را ابداع و برای اعضای خود نقش های متنوعی تعیین می کند. خانواده از یک ساخت نظامدار قدرت برخوردار است ، صورت های پیچیده ای از پیام رسانی های آشکار و نهان^۲ را به وجود می آورد، و روش های مذاکره و مسئله گشایی مفصلی در اختیار دارد که به آن اجازه می دهد تا تکالیف مختلفی را با موفقیت به انجام رساند (گلدنبرگ و گلدنبرگ^۱ ، ترجمه ؛ حسین شاهی براواتی نقشبندی و ارجمند ۱۳۸۹).

در حال حاضر توجه محققان عرصه خانواده معطوف به ابداع شیوه هایی برای افزایش میزان تعاملات مثبت زوجین پس از ازدواج شده است . از جمله برگزاری کلاس های آموزشی به منظور افزایش کار آمدی رابطه زناشویی و کاهش تعارضات در هنگام مواجهه با مشکلات . از طرفی با توجه به نیاز انسان به یاد گیری و تاثیر آموخته ها یش در بهبود عملکردی وی ، برگزاری آموزش می تواند زمینه ساز مناسب برای بهبود روابط زناشویی و رشد خانواده باشد.

(۱) بیان مسئله

صمیمیت یکی از نیاز های زندگی زن و شوهری است و درعین حال از ویژگی های بارز یک زوج موفق و شادمان است.

بر اساس تعریف باگاروزی^۲ صمیمیت ، نزدیکی ، تشابه و یک رابطه شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد دیگر به منظور بیان افکار و احساساتی است که به عنوان منشاء تشابه و نزدیکی به کار می رود (باگاروزی ، ترجمه : رضازاده ، پورنقاش تهرانی ، ۱۳۸۶).

^۱ - Goldenberg & Goldenberg

^۲ - Bagaruzi

بسیاری از روانشناسان صمیمیت را بعنوان یکی از نیازهای مهم انسانی مورد توجه قرار داده اند، از جمله هات فیلد^۱، صمیمیت شامل فرآیندی است که در آن افراد تلاش می کنند به یکدیگر نزدیک شوند و شباهت ها و تفاوت هایشان در احساسات، افکار و رفتار را، کشف کنند. استرانبرگ^۲، صمیمیت را احساساتی دانسته که نزدیکی تعلق و تماس را ایجاد می کند (اعتمادی، ۱۳۸۵).

مازلو^۳ نیز در طبقه بندی معروفش از نیازهای انسانی، صمیمیت را تحت عنوان نیاز به عشق و تعلق بیان داشته و بدلیل اهمیت فوق العاده، آنرا پس از نیازهای فیزیولوژیک و ایمنی قرار داده است. (باگاروزی، ترجمه: رضازاده، پورنقاش تهرانی، ۱۳۸۶).

واقعیت این است که ما انسان ها از نظر توانایی ایجاد صمیمیت با یکدیگر یکسان نیستیم، برخی راحتتر می توانیم با دیگران صمیمی شویم و بعضی به راحتی نمی توانیم با دیگران رابطه صمیمی برقرار کنیم. استرانبرگ در نظریه معروفش درباره عشق و محبت، صمیمیت را یکی از مؤلفه های مهم دیدگاهش درباره عشق بیان کرده آن را از وجوه تمایز در نوع واقسام عشق قرار داده است (لویس ژندا^۴، به نقل باگاروزی، ترجمه، آتش پور، اعتمادی، بیات، ۱۳۸۵).

مطالعات و تجارب بالینی نشان می دهند که در جامعه معاصر زوج ها مشکلات شدید و فراگیری را در هنگام برقراری و حفظ روابط صمیمانه و ارضاء انتظارات و نیازهای یکدیگر تجربه می کنند. ایجاد و حفظ صمیمانه روابط و صمیمت در ازدواج با ارزش است، زیرا که تعهد زوج ها نسبت به ثبات ازدواج را محکم می کند و به طور مثبتی با سازگاری و رضایت زناشویی مرتبط است (هلر و وود^۵، ۱۹۹۸ به نقل اسدپور، نظری، ثنایی ذاکر، شقاقی، ۱۳۹۱).

کرافورد و رودا، (۲۰۰۴) و هنینگ^۶ (۲۰۰۷) بیان می کند که، صمیمیت از عناصر چندگانه است که در طول زمان رشد می کنند و ازالگویی مرحله ای تبعیت می کنند. این الگو با صمیمیت عقلانی (گفتگو خود افشایی) شروع می شود، با صمیمیت جسمانی (گرفتن دست، درآغوش کشیدن و

^۱ - Hat field

^۲ Astaragberg

^۳ - Mazlo

^۴ - Louis Zhnda

^۵ - Heller & Wood

^۶ - Honing